

Звіт про моніторинг ОПП Середня освіта (Біологія та здоров'я людини. Географія) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Моніторинг освітньо-професійної програми «Середня освіта (Біологія та здоров'я людини. Географія)» першого (бакалаврського) рівня ВО зі спеціальності 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) проведено згідно вимог Положення про освітні програми в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (нова редакція) та Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (нова редакція).

Моніторинг ОПП «Середня освіта (Біологія та здоров'я людини. Географія)» першого (бакалаврського) рівня ВО здійснювався упродовж жовтня-листопада 2023 р. Організовувався під керівництвом гаранта ОП, к.б.н., доцента Петра Плахтія. До його здійснення були долучені члени робочої групи (к.пед.н., доцент Наталія Казанішена, к.б.н., доцент Інна Григорчук, к.г.н. Андрій Лісовський, здобувачка освіти Вікторія Слива, директор ОЗО Сатанівський ліцей Володимир Іжицький), НПП кафедри біології та екології та інших кафедр, які забезпечують реалізацію освітніх компонентів ОП, здобувачі вищої освіти, що навчаються за даною ОП, випускники та роботодавці.

З метою якнайширшого долучення учасників до процесу обговорення ОП організовувались зустрічі та бесіди зі стейкхолдерами (директори ЗЗСО, учителі біології та основ здоров'я), проводилось анкетування здобувачів вищої освіти, проводилось розширені засідання кафедри біології та екології із запрошеними здобувачами вищої освіти, випускниками та роботодавцями.

Зокрема, ОП обговорювалась із директорами Кам'янець-Подільського ліцею № 5 (Юрій Бабчинський), Дунаєвецького ліцею № 1 (Юрій Чекман), Анадольського НВК «Загальноосвітній навчальний заклад I-II ступенів – дошкільний заклад» Хотинської міської ради (Олексій Ткач).

09.11.2023 р. було проведено розширене засідання кафедри із запрошеними здобувачами освіти, випускниками та роботодавцями. Зокрема, до нього доєдналися представники НПП «Подільські Товтри», «Хотинський», «Мале Полісся».

13.11.2023 року було проведено ще одне розширене засідання кафедри із запрошеними здобувачами освіти, випускниками та науковцями, НПП з інших закладів вищої освіти та наукових установ (Національного ботанічного саду ім. М.М. Гришка НАН України, Державного природознавчого музею НАН України, Львівського національного університету імені Івана Франка).

Під час зустрічей зі стейкхолдерами члени проектної групи акцентували увагу на меті ОП, програмних компетентностях, програмних результатах навчання та інших її особливостях. Особливу увагу приділено переліку освітніх компонентів, їх змісту.

Загалом учасники моніторингу підкреслюють, що ОПП є цілісним структурованим документом, що відповідає вимогам та характеризує освітній процес, спрямований на гнучку реалізацію викликів сучасної освіти. Усі структурні компоненти ОП орієнтовані на реалізацію основної її мети – на

підготовку підготовку компетентних конкурентоздатних вчителів біології, основ здоров'я та вчителів географії, які володіють фундаментальними теоретичними знаннями та практичними вміннями й навичками з біології, основ здоров'я, географії, педагогіки і психології, з методик навчання біології, основ здоров'я, географії та здатні вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти (рівень базової середньої освіти), що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Учасники обговорення ОП позитивно оцінюють орієнтування ОП на підготовку учителів біології, основ здоров'я та географії, що суттєво підвищує можливість подальшого успішного працевлаштування. Програмні компетентності та ПРН орієнтовані на специфіку професійної діяльності майбутнього вчителя біології, основ здоров'я та географії.

Пропоновані освітні компоненти ОП відповідають меті, орієнтовані на визначені компетентності та програмні результати ОПП. Дисципліни загальної підготовки забезпечують формування загальнокультурних якостей здобувачів вищої освіти. Освітні компоненти професійної підготовки відображають різні аспекти професійної діяльності вчителя біології, основ здоров'я, географії та забезпечують формування знань, умінь, необхідних для виконання професійних обов'язків у подальшій професійній педагогічній діяльності. Співвідношення дисциплін загальної та професійної підготовки, а також дисциплін біологічного, здоров'язбережувального, географічного, методичного спрямування є цілком обгрунтованим.

Випускники спеціальності підкреслюють те, що для реалізації мети ОПП у К-ПНУ є належно сформована матеріально-технічна база, яка дає можливість проводити змістовні практичні та лабораторні заняття, забезпечує оволодіння відповідними практичними вміннями проведення дослідницької роботи з біології, основ здоров'я та географії.

Під час моніторингу ОП обговорювались зміст та ефективність навчальних та виробничих практик. Випускники спеціальності підкреслюють значення та необхідність польових практик з біології та зоології. Водночас, директори ЗЗСО, вчителі біології, основ здоров'я підкреслюють значення педагогічних практик. Саме виробничі педагогічні практики забезпечують реалізацію набутих теоретичних знань, умінь у реальних умовах ЗЗСО під час провадження педагогічної діяльності. Стейкхолдери загалом підкреслили обгрунтованість тривалості практик та їх планування у відповідних семестрах.

Науковці, які брали участь у обговоренні ОП, акцентують увагу на значенні науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти. Позитивно відзначають наявність трьох курсових робіт із дисциплін біологічних, географічних, із педагогіки та методик викладання біології, географії та основ здоров'я. Внесли певні пропозиції щодо урізноманітнення тематики наукових робіт здобувачів ВО.

Загалом, учасники обговорення ОП підкреслюють, що освітні компоненти відповідають меті ОП, забезпечують реалізацію передбачених програмних компетентностей та програмних результатів навчання, загалом орієнтовані на особливості майбутньої професійної діяльності. ОП забезпечує формування базових теоретичних знань, практичних умінь та навичок,

соціальної, комунікативної складової професійної діяльності майбутнього конкурентоспроможного вчителя біології, основ здоров'я та географії. Позитивно оцінюють наявність вибіркової складової та можливості для формуванні індивідуальної освітньої траєкторії.

Під час обговорень та дискусій стейкхолдерами було висловлено декілька пропозицій щодо внесення змін та корекції ОПП, зокрема:

- Знайомити майбутніх вчителів із можливостями організації професійного саморозвитку вчителя біології та основ здоров'я, зокрема, орієнтувати на курси, вебінари, які може проходити вчитель, знайомити із правилами зарахування стажувань, проходження атестацій тощо (Олексій Ткач, директор Анадольського НВК).

- Сучасна систем освіти в Україні дуже динамічна, сьогодні вона інтенсивно розвивається. Усі зміни, тенденції розвитку мають своєчасно відображатись у змісті навчальних дисциплін (Вікторія Слива, здобувачка вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)).

- Формувати необхідні знання та вміння здобувачів вищої освіти для організації наукової роботи учнів в межах МАН (Юрій Бабчинський, директор Кам'янець-Подільського ліцею № 5).

- Майбутні вчителі біології та основ здоров'я мають володіти знаннями та вміннями щодо організації нестандартних форм та методів навчання, зокрема, інтерактивних методів навчання (Ольга Серединська, вчитель біології Солобковецький ліцей).

- Сьогодні актуально знайомити студентів із специфікою НУШ та особливостями вивчення природничої та здоров'язбережувальної галузі в умовах НУШ (Наталія Дармограй, Комунальна установа Дунаєвецької міської ради «Центр професійного розвитку педагогічних працівників»).

- Під час вивчення фізіології рослин розглядати питання алелопатії, це актуально для сучасних біологічних досліджень (Олександр Бондарчук, науковий співробітник Національного ботанічного саду імені М.М. Гришка НАН України);

- Актуально готувати майбутніх вчителів біології, основ здоров'я та географії до викладання інтегрованих курсів природничої та здоров'язбережувальної галузі (Юрій Чекман, директор Дунаєвецького ліцею № 1).

Означені пропозиції можуть бути реалізовані шляхом оновлення змісту освітніх компонентів, додавання до їх структури нових тем, що відображають найбільш актуальні проблеми біологічної, здоров'язбережувальної, географічної освіти у ЗЗСО та сучасні сфери діяльності вчителя біології, основ здоров'я та географії.

Загалом НПП, роботодавці, випускники та здобувачі вищої освіти високо оцінюють якість освітньо-професійної програми «Середня освіта (Біологія та здоров'я людини. Географія)» першого (бакалаврського) рівня підготовки.

Зроблені пропозиції мають рекомендаційний характер та не знижують загальної високої оцінки ОПП.

Звіт розглянуто на засіданні кафедри біології та екології (протокол № 10 від 14 листопада 2023 р.).

Звіт заслухано та схвалено на засіданні ради з науково-методичної роботи і забезпечення якості вищої освіти природничо-економічного факультету (протокол № 10 від 10 листопада 2023 р.)

Звіт затверджено на засіданні вченої ради природничо-економічного факультету (протокол № 9а від 14 листопада 2023 р.)

Завідувач кафедри
біології та екології

Наталія КАЗАНІШЕНА